

SCHOOL- EN LETTERBODE, De, of "Bydragen ter bevordering van onderwys, letterkunde en geschiedenis", tijdschrift dat van januari 1844 tot december 1855 te Sint-Truiden bij Vanwest-Pluy-mers als voortzetting van *De Middelaer* verscheen. Deze omvorming werd op 2 november 1843 door de redactie, bestaande uit de hoogleraren Jan-Baptist David (Leuven) en Jan H. Bormans (Luik), de priester en schoolopziener Konstantijn Bogaerts en de drukker-uitgever Willem Vanwest, in een prospectus aangekondigd en was wenselijk omdat de "stormtwisten over de Moedertaal" ondertussen waren bedaard zodat de oorspronkelijke titel aan een achterhaald hoofddoel herinnerde. De ware reden moet echter meer gezocht worden bij de vervanging van de redactionele spilfiguur H.H.J. Peeters door Vanwest enerzijds en bij het financiële tekort van *De Midde!aer* anderzijds. Al legde men in de titel nu duidelijk de klemtoon op het aspect onderwijs, vormelijk en inhoudelijk veranderde er weinig. Hierbij publiceerden, zoals in *De Middelaer*, David en Bormans over literatuur en taal en Bogaerts over onderwijs.

Eind 1845 echter verliet dit drietal om praktische

redenen de redactie. Drukker-uitgever Vanwest besloot het ondertussen winstgevende tijdschrift vanaf de derde jaargang (1946) alleen verder te zetten. Deze wijziging leidde wel tot ingrijpende inhoudelijke veranderingen. Vanwest, een onderwijzer van opleiding, publiceerde nu hoofdzakelijk "leergangen" of direct praktisch bruikbare bouwstoffen voor het onderwijs. Alle andere rubrieken werden duidelijk volledig ondergeschikt, zodat het maandblad van een gemengde periodiek evolueerde tot een pedagogisch tijdschrift.

Vanaf de vijfde jaargang werd het tijdschrift geleidelijk en verregaand tweetalig, wellicht gedwongen door gebrek aan goede Nederlandstalige medewerkers en kopij, en vanuit de wens om een ruimer publiek te bereiken. Daardoor stond het tijdschrift vanaf 1850 "in zyn vak, de waelsche niet minder dan de vlaemsche provincien des Ryks" ten dienste. Om dit duidelijk te maken kreeg het blad tot en met de elfde jaargang de paralleltitel "Le School- en Letterbode", zonder ondertitel, mee. Bij de twaalfde en laatste jaargang (1855) werd de titel, zonder duidelijke reden, echter opnieuw eentalig.

LITERATUUR: M. de Vroede (e.a.), *Bijdrage tot de geschiedenis van het pedagogische leven in België in de 19de en 20ste eeuw*. I. *De periodieken 1817-1878*, 1973; – M. Baeck en A. Deprez, *De Midde-laer 1840-1843, De School- en Letterbode 1844-1845* (Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw, nr. 18, 1987).

MARIO BAECK